

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Triplici conclusione utraque difficultas resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

que à concubitu cum aliis non quasi prohibitum non sit, ne hoc ipsum faciant, sed quia suavius agendo in huius vitii emendatione, maluerunt honestum suadere ut patres, quam severe prohibere & punire ut iudices; consilium enim & monitio utilius interdum dantur, quam præceptum, etiam de iis rebus, quæ cadunt vel possunt cadere sub præcepto.

59. Denum obijciunt loci difficilis à Ambrosio in commentario capitis 7. Epistolæ 1. ad Corinth. ubi dicit non permitti mulieri ut nubat, si virum suum causâ fornicationis dimiserit; licere tamen viro ducere aliam, si dimiserit uxorem adulteram; quia non eadem lege configitur vir quàm mulier, cum vir sit caput mulieris, etque superior, & superior non astringatur eadem lege quàm inferior.

60. Respondent aliqui, hunc commentarium vel non esse Ambrosii, vel ab hæreticis fuisse corruptum. Sed quidquid sit de hoc, ad locum illum responderi potest cum Pontio lib. 7. cap. 32. Ambrosium, vel huius commentarii Authorem, ibi loqui de lege seculi, non de lege Christi; hoc est, loqui habita ratione legis Julii, suo tempore receptissimæ, quæ permittebatur, aut impune tollerabatur, ut vir dimittens uxorem propter adulterium, duceret aliam, secus autem mulier, quia adulterium à muliere commissum, cum prolem reddat incertam, aliquo modo gravius est. Quod verò Ambrosius talem legem non approbet, nec censcat, virum dimittentem uxorem propter adulterium, posse aliam ducere, constat ex his quæ scribit lib. 1. de Abraham cap. 4. ubi de eadem lege dicit: Nemo sibi blanditur de legibus hominum. Omne suprum, adulterium est, nec viro licet, quod mulieri non licet. Eadem à viro quæ ab uxore debetur castimonia. Quidquid ineam quæ non sit legitima uxor, commissum fuerit, adulterii damnatur crimine. Similia habet Laëtantius lib. 6. inlit. cap. 23. Non enim (inquit) sicut publici iuris ratio est, sola mulier adultera est quæ habet alium; maritus autem, etsi plures habeat, crimine adulterii solutus est. Sed divina lex ita duos in matrimonium, quod est in corpus unum, pariter coniungit, ut adulter habeatur quisque compagem corporis in diversa distraxerit.

ARTICULUS IV.

An, & quo iure, matrimonium ratum, per solemnem Religionis professionem dissolvatur?

61. Erasmus in annotationibus super cap. 7. 1. ad Corinthios, docet matrimonium ratum & nondum consummatum, non dissolvi per solemne votum Religionis, cui doctrinæ subscibunt omnes hæretici nostri temporis. Oppositum tamen est doctrina fidei in Tridentino sess. 23. can. 6. definita, subindeq; omnibus Catholicis communis, licet Theologi disputent, quo iure solemnis Religionis professio matrimonium dirimat? & in tres dividantur sententias, Aliqui enim existimant, illud solvere iure naturæ, alii solo iure Pontificio, alii iure divino positivo, concedente Christo tale privilegium statui Religioso. Pro prima sententia stant D. Bonaventura, Richardus, Durandus, Paludanus, Bellarminus, Sylvius, Covarruvias, & alii. Secunda adherent Suarez, Vazquez, Lessius, Coninck, & alii, quos citat &

A sequitur Amicus hic disp. 8. sect. 4. Tertiam amplectuntur Victoria, Dominicus, & Petrus Soto, Bartholomæus, & Petrus de Ledesma, Henriquez, Sanchez, Mæratius, Pontius, & alii, quos illi citant.

§. I.

Triplici conclusione utraque difficultas resolvitur.

Dico primò, matrimonium ratum, nondum consummatum, dissolvi per votum solemne Religionis.

62. Conclusio est certa de fide, & definita in Tridentino citato, his verbis: Si qui dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem Religionis professionem alterius conjugii non dirimi, anathema sit. Constat etiam ex cap. Ex parte secunda, de conversi. conjugat. ubi Innocentius III. declarat, antequam matrimonium sit per carnalem copulam consummatum, licere alteri conjugum, relicto inconsulto, ad Religionem transire, ita quod reliquus ex tunc legitime poterit alteri copulari. Item cap. Verum, & cap. Ex publico, eodem tit. Alexander III. idem declarat, conceditque uxori (idem sentiendum est de marito) spatium duorum mensium, intra quod non teneatur consummare matrimonium, sed de ingressu Religionis deliberet, si velit: quo elapso, teneatur conjugem suum reddere debitum, si exigatur. Id etiam longe ante definitur seu declaratur Eusebius Papa & Martyr, ut refertur can. De sponsatam 24. quæst. 2. unde hæc veritas traditio Apostolica creditur, juxta regulam D. Augustini lib. 4. contra Donatistas cap. 24. Quod universa tener Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi Apostolica autoritate traditum censei debet.

63. Plura etiam in huius veritatis confirmatio, non referri solent sanctorum exempla, qui matrimonio contracto, sed non consummato, sponta relicquerunt, ut perpetuum continentiam servarent, & fierent Religiosi. Sic enim referunt D. Ambrosius lib. 2. de virginibus, & Epiphanius hæres. 78. de sancta Trinitate, Metaphrastes de S. Cecilia, & D. Alexio & Gregorius Magnus lib. 3. dialog. cap. 14. de quadam Gregoria sanctimoniali, cum etiam qui existimant S. Joannem Evangelistam, à nuptiis Cana, à Christo vocatum fuisse ad Apostolatam, Sed hoc minus videtur probabile, quia senim credat, Christum conjuges à nuptiis separasse, tempore quo eas suâ præsentia sanctificare volebat, & contra futuros hæreticos propriâ autoritate confirmare? Licet autem ratio à priori nostræ conclusionis sit sola voluntas Dei, nobis declarata per gentem sanctorum, & communem Ecclesiæ traditionem, congruentia tamen insuper non deest, quam adducit S. Thomas in 4. dist. 27. quæst. 1. art. 3. quæstionem 2. in corp. ubi sic habet: Dicendum quod ante carnalem copulam est inter conjuges tantum spirituale vinculum, sed post est etiam vinculum carnale; & ideo sicut post carnalem copulam matrimonium solvitur per mortem carnalem; ita per ingressum Religionis ante carnalem copulam solvitur, quia Religio est mors quadam spiritualis, quâ aliquis seculo moriens, vivit Deo.

64. Alii huiusce rei aliam afferunt congruentiam, dicentes quod per Religionis professionem fit transitus ad meliorem statum. Sed hoc parum probat, siquidem professio Religiosa est transitus

Dddd 3

tus

tus ad meliorem statum, quam sit status matrimonii non solum rati, sed etiam consummati, & tamen noluit Deus per votum solenne Religionis dissolvere matrimonium consummatum. Qui suscipit Ordinem sacrum, transit ad meliorem statum. Status Episcoporum melior est, & altior ac perfectior statu Monachorum; & tamen neque per susceptionem sacri Ordinis, neque per assumptionem status Episcopalis, matrimonium inconsummatum dissolvitur.

66 Dico secundò, professio Religiosa non dirimit matrimonium ratum, jure naturæ, seu ex natura & efficacia ipsius voti solennis.

Probatur primò, quia attentà natura rei videtur potius quod matrimonium ratum irritet votum solenne, quam votum solenne matrimonium ratum; nam res uni tradita nequit validè alteri tradi, absque domini consensu: Sed per matrimonium ratum traditum erat corpus alteri coniugi: Ergo non potest validè tradi Religioni per professionem, quantum est ex natura rei, & citra divinam constitutionem derogantem juri acquisito coniugi, in favorem Religionis, & statuentem ut contractui matrimonii tacitè insit hæc conditio, nisi voluerit ingredi Religionem ante consummationem: quæ conditio non inest ex natura rei.

Secundò, Vinculum matrimonii non est ex natura sua impossibile cum professione Religiosa, cum illud maneat in conjugibus, qui ex mutuo consensu post consummationem matrimonii, Religionem ingressi sunt, & in ea professionem emisissent, ut communiter docet Theologus: Ergo male asseritur, votum solenne Religionis ex natura sua matrimonium ratum dissolvere.

Tertiò, Si votum solenne in Religione solveret ex natura rei matrimonium ratum, etiam votum solenne in receptione Ordinis sacri, illud dirimeret: Sed hoc est falsum, & contra communem Theologorum sententiam: Ergo & illud.

Quartò, Si votum solenne ex natura sua solveret matrimonium ratum, nondum consummatum, maximè quia est vinculum natura sua perfectius vinculo matrimonii rati nondum consummati: Sed hæc ratio nulla est, & tenet vinculum perfectius vinculo matrimonii etiam consummati, & tamen ipsum non dirimit: Ergo &c.

Demum, Si matrimonium inconsummatum jure naturæ voti solennis dissolveretur, non posset dici jure naturæ insolubile: Consequens est falsum, ut constat ex dictis art. 1. Ergo & Antecedens. Sequela Majoris patet, nequit enim res dici natura sua incorruptibilis, si habeat naturalem causam, à qua dissolvi possit: Unde sicut si matrimonium ratum ex natura rei dissolveretur per supervenientem fornicationem, non diceretur ex natura insolubile, ita nec talis dici poterit, si jure naturæ voti solennis dissolvatur.

Dico tertiò, matrimonium ratum non dissolvitur per professionem Religionis, solo jure Pontificio, sed jure divino, seu auctoritate Christi, in favorem Religionis dispensantis in lege naturæ, & in lege Evangelica de matrimonii insolubilitate.

67 Probatur: Si matrimonium ratum & consummatum dissolveretur solum jure Ecclesiastico, per votum solenne Religionis, id fieret in quantum Papa vel Ecclesia dispensaret in lege naturali & Evangelica de matrimonii insolubilitate: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris patet, matrimonium enim ratum, etiam

A inconsummatum, est insolubile jure naturæ, & jure divino supernaturali in lege Evangelica, ut articulo primo ostensum est. Minor vero probatur primò ex illo Christi Matth. 19. *Quod Deus conjunxit, homo non separet.* Nec dicas, hoc veritatem solum debere de matrimonio consummato. Contra enim est, quod non solum de matrimonio consummato, sed etiam inconsummato verificatur prima pars propositionis Christi: *Quod Deus conjunxit*: Ergo etiam tam de matrimonio inconsummato quam consummato debet verificari secunda pars, nimirum *homo non separet.*

Secundò probatur eadem Minor: Nullus præter Deum potest efficere ut matrimonium ratum inconsummatum non dissolvatur per professionem Religiosam, ut fecerunt omnes: Ergo nullus etiam præter ipsum potest efficere ut peccatum solvatur.

Tertiò, Papa vel Ecclesia non potest dispensare in his quæ sunt de jure naturali, & multò minùs in his quæ sunt de jure divino supernaturali, ut major pars Theologorum docet; & quamvis plures ex Recentioribus id negent, existimantes posse Pontificem in aliquibus quæ sunt de jure divino & naturali dispensare, non per potestatem quam habet ex se, sed specialiter sibi à Christo communicatam, ob publicum bonum Ecclesiæ; tamen hoc valde dubium & incertum est: Sed dissolutio matrimonii rati per professionem Religiosam, cum sit res certissima & de fide, debet reduci in causam certam: Ergo non debet reduci in solam potestatem Ecclesiæ vel Summi Pontificis, dispensantis in matrimonio in dissolubilitate.

Confirmatur: Licet daretur posse Summum Pontificem in aliquibus casibus extraordinariis dispensare in his quæ sunt de jure naturali & divino supernaturali, tamen incertissimum est, ipsum posse condere legem generalem, per quam deroget his quæ sunt de jure divino vel naturali: Ergo valde incertum est, an possit per legem generalem statuere, ut professio Religiosa dirimat matrimonium ratum, indeque ad hoc recurrendum non est, sed potius ad privilegium à Christo concessum, in favorem Religionis, quod ex traditione habetur, ut constat ex dictis in prima conclusione. Nihil autem Christus id privilegium concedere respectu matrimonii consummati: Primò quia dissolutio matrimonii consummati est injuriola proli & uxori. Secundò, quia vinculum matrimonii consummati est vinculum carnale, professio autem Religionis, vinculum tantum spirituale. Tertiò, quia matrimonium consummatum significat conjunctionem Verbi Summi humanitate, quæ omnino insolubilis est.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Obijciens primò contra primam conclusionem: Matrimonium consummatum & inconsummatum, cum sint ejusdem speciei, habent easdem proprietates: Ergo cum una ex illis sit insolubilis, matrimonium sive consummatum sive inconsummatum insolubile esse debet: Unde indeque sicut vinculum matrimonii consummati non solvitur per votum solenne Religionis, ita nec vinculum matrimonii inconsummati.